Cümlede Anlam — Deneme

Akıllı Soru · 05.11.2026 · 10 soru

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinden kesin olarak 'koşul' anlamı çıkarılabilir?

A) Sınava zamanında yetişirsen seni bekleyeceğim.

B) Sınava zamanında yetiştiğin için seni bekleyeceğim.

C) Sınava zamanında yetiştiğin halde seni bekleyeceğim.

D) Sınava zamanında yetişmen amacıyla seni bekleyeceğim.

E) Sınava zamanında yetiştiğinde seni aradım.

Bir sanat yapıtı, yalnızca anlatmak istediğini açıkça söylemekle değer kazanmaz; okurun zihninde yeni bağlantılar kurabildiği ölçüde etkili olur. Bu yüzden iyi bir metin, her şeyi kapatan değil, bazı kapılar açan metindir. Okur, metnin bıraktığı boşlukları kendi birikimiyle doldurur ve yapıtla arasındaki ilişki böylece derinleşir. Sonuçta okuma, tek yönlü bir bilgi alma işi olmaktan çıkar.

2. Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanat yapıtının okurda yorum alanı bırakması, etkisini artırır.

B) Sanat yapıtı, mesajını doğrudan söylemediği sürece eksik kalır.

C) Okurun birikimi, yapıtın değerinden daha önemlidir.

D) Metinlerin etkisi, anlatılan konunun güncelliğine bağlıdır.

E) Okuma, yalnızca bilgi edinme amacıyla yapılan bir etkinliktir.

Yerel bir sinema kulübü, klasik filmleri yalnızca nostalji için değil, bugünün izleyicisine yeni bir bakış sunmak için de gösteriyor. Gösterimlerden sonra yapılan kısa söyleşiler, izleyicinin filmi yalnızca öyküsüyle değil, dönemiyle de değerlendirmesine yardımcı oluyor. Kulüp üyeleri, eski bir yapıtın güncel bir soruyu yeniden düşündürebileceğini söylüyor. Böylece izleyici, filmi tamamlanmış bir ürün değil, tartışmayı sürdüren bir metin olarak görmeye başlıyor.

3. Bu parçada sinema kulübüyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Klasik filmleri güncel tartışmalarla ilişkilendirmeyi amaçladığına

B) Yalnızca eski filmleri arşivlemekle yetindiğine

C) Gösterimlerde izleyiciyi tek bir yoruma yönlendirdiğine

D) Yeni filmler yerine sadece belgesel seçtiğine

E) Filmleri döneme göre sınıflandırmanın gereksiz olduğuna

İyi bir eleştiri, yalnızca beğeniyi değil, karşılaştırmayı da içerir. Yazarın önceki kitabıyla yeni kitabı arasındaki fark, dili kadar kurduğu yapıdan da anlaşılır. Bu nedenle eleştirmen, bir eseri tek başına değil, benzerleriyle birlikte düşünmelidir. Aksi hâlde yorum, eksik bir izlenimden öteye geçemez.

4. Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eleştiride karşılaştırma yapılması, yorumun niteliğini artırır.

B) Her yeni kitap, önceki kitaptan mutlaka daha başarılıdır.

C) Beğeniye dayalı eleştiri, karşılaştırmalı eleştiriden daha etkilidir.

D) Bir eserin yapısı, dilinden daha az önem taşır.

E) Eleştirmen, eserleri yalnızca türlerine göre sınıflandırmalıdır.

5. "Başarılı bir konuşmacı, karşısındakine en çok kendi sesini unutturan kişidir." Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İyi konuşmacı, düşüncesini doğal ve gösterişten uzak biçimde aktarır.

B) Konuşmacı, dinleyicinin yalnızca ses tonuna odaklanmasını sağlamalıdır.

C) Başarılı konuşma, yüksek sesle konuşmayı gerektirir.

D) Konuşmacı, kendi sesini hiç kullanmamalıdır.

E) Her konuşma, dinleyicide şaşkınlık uyandırmalıdır.

Kentte yürümek, çoğu kişi için yalnızca bir ulaşım biçimidir. Oysa düzenli yürüyüş, zihnin dağınık parçalarını toparlayan bir etkinliğe dönüşebilir. Pek çok yazarın sokakta düşünmeyi tercih etmesi de bunu gösterir. ---- Bu yüzden yürüyüşü, yalnızca varış noktasına ulaşma aracı gibi görmek eksik bir bakıştır.

6. Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Yürüyüş, beden kadar zihni de harekete geçiren bir süreçtir.

B) Yaya yollarının artması, kentlerin trafik sorununu bütünüyle çözer.

C) Yazarların tamamı, en iyi metinlerini masa başında üretir.

D) Düzenli spor, yalnızca fiziksel dayanıklılığı artırır.

E) Kentte ulaşım sürelerinin uzaması, insanların daha çok yürüdüğünü gösterir.

7. “Kırılgan bir sabahın üstüne yürümek, bazen insanın içindeki eski korkuyu uyandırır.” Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sabah saatlerinin herkes için huzur verici olduğu

B) Bazı durumların geçmişteki kaygıları yeniden canlandırdığı

C) Korkunun yalnızca çocuklukta oluştuğu

D) İnsanın korkularını her zaman bastırabildiği

E) Yürümek eyleminin bedensel güç gerektirdiği

Bir düşünceyi doğru değerlendirmek için cümledeki anlam ilişkisini belirlemek gerekir. “Yağmur yağdığı için yollar ıslandı.” cümlesinde bir durumun ortaya çıkmasına yol açan neden ile sonuç birlikte verilmiştir. “Daha iyi hazırlanmak için her gün soru çözüyor.” cümlesinde ise eylemin hangi amaçla yapıldığı belirtilmiştir. “Notlarını düzenlersen konuyu daha kolay kavrarsın.” cümlesinde sonucun gerçekleşmesi bir şartın yerine getirilmesine bağlanmıştır.

8. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Cümledeki anlam ilişkisini belirlemek için neden, amaç ve şart bildiren bölümlerin işlevi ayırt edilmelidir.

B) Bir cümlede neden-sonuç ilişkisi varsa eylemin hangi amaçla yapıldığı da mutlaka açıklanır.

C) Amaç bildiren cümlelerde sonucun gerçekleşmesi kesin olarak bir koşula bağlanır.

D) Koşul bildiren cümlelerde gerçekleşen sonuç ile bu sonucun nedeni birlikte verilir.

E) Neden, amaç ve koşul bildiren cümleler aynı anlam ilişkisini farklı biçimlerde ifade eder.

Bir yargının kişiden kişiye değişip değişmediği, onun öznel ya da nesnel oluşunu belirler. “Bu roman, yazarın en etkileyici eseridir.” cümlesi değerlendirme içerdiği için farklı kişilerce farklı biçimde yorumlanabilir. “Roman üç bölümden oluşmaktadır.” cümlesi ise doğruluğu kişisel beğeniden bağımsız olarak kanıtlanabilecek bir bilgi verir. Bu iki cümle aynı eserle ilgili olsa da yargıların dayandığı ölçüt birbirinden farklıdır.

9. Bu parçadan aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Bir yargının öznel olması, kişisel değerlendirme içermesiyle ilişkilidir.

B) Nesnel yargıların doğruluğu kişilerin beğenilerine göre değişir.

C) Aynı konu hakkında hem öznel hem nesnel yargılar kurulabilir.

D) Bir yargının kanıtlanabilir olması, onun nesnel nitelik taşıdığını gösterir.

E) Öznel ve nesnel yargılar, doğruluklarının değerlendirilme biçimi bakımından ayrılır.

Bir cümledeki temel yargı, anlatılmak istenen düşüncenin merkezini oluşturur. Bu yargıyı açıklayan, ayrıntılandıran veya destekleyen ifadeler ise yardımcı düşünce niteliğindedir. Örneğin “Düzenli okuma, kelime dağarcığını geliştirir; ayrıca kişinin farklı bakış açıları kazanmasına katkı sağlar.” cümlesinde düzenli okumanın sonuçları verilerek temel düşünce desteklenmiştir. Bu nedenle cümledeki her bilgi aynı ağırlıkta değerlendirilmemelidir.

10. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Bir cümlenin bütün ayrıntıları, temel yargıyla aynı önem derecesine sahiptir.

B) Yardımcı düşünceler, cümledeki temel yargıdan bağımsız olarak kullanılır.

C) Temel yargı, onu açıklayan ve destekleyen ifadelerle birlikte değerlendirilebilir.

D) Bir cümlede yalnızca sonuç bildiren ifadeler temel düşünceyi oluşturur.

E) Ayrıntılandırılan her bilgi, cümlenin vermek istediği temel yargının yerini alır.

Cevap Anahtarı

1. A	2. A	3. A	4. A	5. A
6. A	7. B	8. A	9. B	10. C

Çözümler

1. A seçeneğinde eylemin gerçekleşmesi açıkça bir şarta bağlanmıştır: 'yetişirsen'. Bu nedenle koşul anlamı kesindir. En güçlü çeldirici D'dir; 'amacıyla' ifadesi amaç-sonuç anlamı kurar, koşul anlamı vermez.

2. Parça, iyi metnin okura boşluk bırakması ve bu boşlukların okur tarafından doldurulmasıyla etkinliğin arttığını savunmaktadır. Bu nedenle doğru seçenek, sanat yapıtının okurda yorum alanı bırakmasının etkisini artırdığını söyleyen A'dır. En güçlü çeldirici B yanlıştır; parça, doğrudan söylemenin zorunlu olduğunu değil, tersine bazı kapıların açık bırakılmasını öne çıkarır.

3. Parçada kulübün klasik filmleri bugünün izleyicisine yeni bir bakışla sunduğu, gösterim sonrası söyleşilerle filmi dönem ve tartışma bağlamında değerlendirmeye yönelttiği anlatılıyor. Bu nedenle A doğru çıkarımdır. En güçlü çeldirici B'dir; çünkü 'eski yapıt' ve 'klasik filmler' sözcüklerine dayanır, fakat parça kulübün arşivlemekle yetindiğini değil, tartışma oluşturduğunu söyler.

4. Parça, eleştiride karşılaştırmanın gerekli olduğunu ve eseri benzerleriyle birlikte düşünmenin yorumun niteliğini yükselttiğini anlatır. Bu nedenle A doğru yargıdır. En güçlü çeldirici B yanlıştır; parça kitapların başarı sıralamasından değil, karşılaştırmanın gerekliliğinden söz eder.

5. Cümlede, başarılı konuşmacının kendini öne çıkarmadan düşünceyi doğal biçimde aktarması anlatılmaktadır. Bu nedenle A seçeneği doğru anlamı verir. En güçlü çeldirici D'dir; çünkü cümle, sesi tümüyle ortadan kaldırmayı değil, sesin dikkat çekmeyen bir araç olmasını anlatır.

6. Parçada yürüyüşün yalnızca ulaşım değil, düşünmeyi de etkileyen bir etkinlik olduğu vurgulanmaktadır. Bu nedenle boşluğa, yürüyüşün zihinsel yönünü tamamlayan A seçeneği getirilmelidir. En güçlü çeldirici olan D, sporun yalnız fiziksel yararını öne çıkararak parçadaki zihinsel boyutu dışarıda bırakır.

7. Cümlede, belirli bir durumun insanın eski korkusunu yeniden uyandırabileceği anlatılmaktadır. En güçlü çeldirici A seçeneğidir; çünkü sabah sözcüğü üzerinden olumlu bir anlam kurulmuş olsa da cümlede böyle genel bir huzur yargısı yoktur.

8. Parçada neden-sonuç, amaç-sonuç ve koşul-sonuç ilişkilerinin birbirinden farklı işlevleri örneklenmiştir. Bu nedenle anlam ilişkisini ayırt etmek gerektiği sonucu çıkarılabilir. B, C ve E bu farklılıkları ortadan kaldırırken D, koşul ile neden-sonuç ilişkisini birbirine karıştırmaktadır.

9. Parça, nesnel yargının kişisel beğeniden bağımsız biçimde kanıtlanabildiğini belirtmektedir. Bu nedenle nesnel yargıların beğeniye göre değiştiğini söyleyen B seçeneğine ulaşılamaz. A, C, D ve E parçadaki öznel-nesnel ayrımıyla uyumludur.

10. Parçada temel yargının merkezî düşünce olduğu, yardımcı düşüncelerin ise bu yargıyı açıkladığı ve desteklediği belirtilmektedir. Bu nedenle temel yargı ile onu destekleyen ifadelerin birlikte değerlendirilebileceğini söyleyen C doğrudur. A, D ve E bilgilerin aynı ağırlıkta olduğunu ileri sürerek parçadaki ayrımı bozar; B ise yardımcı düşüncelerin temel yargıyla ilişkisini reddeder.